GAZETA KRAKOWSKA

Nro 91.

Z KRAKOWA DNIA 12 LISTOPADA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 3 Listopada.

W dopełnieniu wyroku Nayiaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyy i Króla Polskiego, Pana naszego Miłościwego z daty (5) 17 Czerwca 1817 r. osoby niżey wyrażone złożyły dowody legitymacyyne z posiadanych tytułów honorowych, które to iako z przepisami artykułów wspomnionego wyroku zgodne, przez Deputacyią Senatu Królestwa Polskiego, przyznane i approbowane zostały. A zatem są aktualnemi w Królestwie Polskiem:

Xiążętami.

Antoni Czetwertyński, były Kasztelan Bracławski. — Michał Heronim Radziwiłł, były Woiewoda Wileński. — Stanisław Jabłonowski, Senator Woiewoda. — Antoni Jabłonowski, Szambelan J. C. K. Mości. — Stanisław Jabłonowski, Porucznik artyl: Kon. Gwardyi. — Maxymilian Jabłonowski, Szambelan J. C. K. Mości. — Władysław Jabłonowski. — Antoni na Zbarażu Korybut Woroniecki. — Józef na Zbarażu Korybut Woroniecki.

Hrabiami.

Stanisław Potocki, Prezes Senatu, Minister wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego. — Alexander Potocki, Koniuszy Wielki Koronny. — Stanisław Grabowski, Senator Kasztelan. — Stefan Grabowski, Jenerał woysk Polskich i Radca Stanu. — Frus Kiciński, Senator Kasztelan. — Bruno Kiciński. — Antoni Ostrowski, Senator Kasztelan z Braciami rodzonymi. — Chryzostom Mikorski. — Roman Mikorski. — Edward Mikorski. — Antoni Wołłowicz, Senator Kasztelan. — Antoni Leduchowski. — Stanisław Małachowski, Senator Kasztelan. — Franciszek, Ignacy na Żmigrodzie i Rożnowie Stadniccy. — Jan Wincenty i Aloizy Poletyłowie. — Woyciech Męciński, Senator Kasztelan. — Stanisław i Jan Męcińscy. — Stanisław Witold Alexandrowicz. — Xawery Brzostowski. — Jan Nepomucen Grodzicki — Felix Pomian Łubieński. — Ignacy Morski. — Józef Wodzicki, i Piotr Wodzicki. — Kajetan Sierakowski, Senator Kasztelan. — Ignacy Zboiński, i Karol Zboiński. — Stanisław Wodzicki, Senator Kasztelan. — Karol Jezierski. — Jan, Stanisław i Hiacent Jezierscy. — Hiacent Małachowski, były Kanclerz W. K. — Jan z Dukli Małachow-

ki, Kanclerzyc. — Adam Kwilecki, były Kasztelan Przementski. — Jan Nepom. i Klemens Kwileccy. — Jan Nepom. Małachowski, Senator Woiewoda. — Józef Ludwik i Onufry Małachowscy. — Alexander Chodkiewicz, były Senator Kasztelan. — Józef i Maciey Starzeńscy. — Jan i Franciszek Suchodolscy. — Jan Krukowiecki, Jenerał woysk Polskich. — Wincenty Korwin Krasiński, Jenerał Dywizyi i J. Adi. J. C. K. Mości. — Józef Załuski, Podpułkownik Gward. Kon. i Adj. J. C. K. Mości. — Łucyia Przerembska, z Sukcessyią płci oboiey. — Jan Tarnowski, Senator Kasztelan. — Jan Kanty Lubieniecki. — Adolf Hussarzewski. — Józef Ossoliński, były Kasz: Podlaski. — Leona Wielopolska. — Alexander, Alfred i Bolesław Wielopolscy. — Alexander Ratowski, Łowczy W. Kór. — Józef Korwin Krasiński, Szambelan J. C. K. Mci i Poseł. — Zygmunt i Józef Zadora Russoccy. — Fryderyk Floryan, Abdank Skarbek. — Józef i Michał Abdank Skarbkowie. — Dominik Prawdzic Latalski. — Stanisław Ordynat Zamoyski, Senator Woiewoda. — Kazimierz i August na Lubrańcu Dąmbscy. — Wiktor Szołdrski, Senator Kasztelan. — Henryk Zabiełło. — Alexandra Wiktoryia Wielopolska. — Gustaw i Władysław Wielohorscy. — Jan i Antoni Butlerowie. — Wacław Gutakowski, Pułkownik i Adjutant J. C. K. Mości. — Konstanty Gutakowski. — Genowefa z Cieleckich Gurowska, z synami Władysławem, Mikołaiem Józefem, Ignacym, Bolesławem Gurowskiemi. — Żyniewowa z Sukcessyią płci oboiey. — Jan Kanty de Riviére Załuski, P. S. App. — Roman Załuski. — Bogumił Załuski, R. W. Mazów. — Jan Kanty na Piaskowey Skale Wielopolski. — Jan, Wincenty na Piaskowey Skale Wielopolski. — Józef, Wincenty, Franciszek Xawery, Ludwik i Felix Bystrzonowscy. — Ignacy Sobolewski, Minister Sekr: Stanu. — Karol Wodzicki. — Piotr Szembek, Pułkow: i Dowódca 1go pułku strzel: pieszych. — Ignacy i Seweryn Stadniccy, bracia rodzeni. — Ignacy i Cypryan z Liptawy, Orawy Komorowscy. — Kajetan Parys, Pułkow: woysk Polskich. — Ignacy, Józef, Walenty Parys. — Jan Parys. — Baron d'Alepeus, Minister pełnomocny J. C. K. Mci i Obywatel Królestwa Polskiego. — Ludwik Fac. — Leopold de Veroy Vice-Hrabia.

Baronami.

Józef i Tomasz Wyszyńscy. — Ludwik Rastawiecki. — Floryan Kobyliński Prezes K. W. Płoc: — Ignacy Stokowski jener: W. P. — Józef Załuski Podpuł: G. K. i Ad: J. C. K. Mci. — Paweł Jerzmanowski podpuł W. P. — Michał Kosiński Pułkownik W. Pol. Józef z Nieczuia Chłopicki Jenerał D. W. P. — Jan Józef Schaudoir z synem Stanisławem Schaudoir — Ambroży Skarzyński Szef Gwardyi. — Józef i Kaietan Horochowie. — Józef Jerzy Hlusowicz Pułkownik W. P. — Jan de Heydel, Jan Rudolf de Heydel, Stanisław de Heydel z Sukcessyią płci oboiey.

Kawalerami.

Franciszek Schütz Pułkownik W. P. — Stanisław de Smett podpuł: W. P. — Henryk Otto de Milberg podpuł: Gwar K. — Maciey Bayer Major W. P. — Jan Kolecki Major W. Pol.

W Warszawie d. 22 Października 1820.

Bieliński, Prezydujący.

Niemcewicz, S. S.

RAPPORT RADY STANU
o dwuletnich czynnościach Rządu, czytany na drugim posiedzeniu Izb połączonych dnia 14go Września r. b.
(Ciąg dalszy.)

Handel.

Sprowadzone nawzaiem z Rossyi, miody, łoie, oley, kawiar, skóry, futra, zaraz za przybyciem, naywięcey do Prus, zakupione zostały. Nie dostawało lnu i konopi, na które wielu zagranicznych Kupców czekało.

Towary kolonialne w wielkiey sprowadzone ilości, naywięcey na konsumpcyią wewnętrzną kraiu zakupiono, znaczne iednak części wyszły do Rossyi i Austryi.

Wina Węgierskie i Francuzkie, oraz porter i piwo Angielskie zupełnie sprzedano.

Zachęceni temi korzystnemi w roku 1818 widokami przybyli równie licznie Kupcy na Jarmarki w roku 1819.

Jarmark wiosenny tegóż roku odpowiedział wprawdzie ich nadziei, spekulacyie nawet handlowe na tym Jarmarku w porównaniu z przeszłorocznym Jarmarkiem wiosennym, były znacznieysze, lecz Jarmark iesienny tak pomyślny dotąd obrot handlowy Jarmarków Warszawskich, znacznie odmienił.

Była wprawdzie dość znaczna ilość towarów fabrycznych i na tym Jarmarku, lecz nie było na nie tyle iak dawniey pokupu, a towarów kolonialnych i trunków znacznie mniey sprowadzono. Zmiany tey przyczyną były spadłe w tym roku ceny zboża, a następnie zachwiany kredyt samychże Kupców Gdańskich w Anglii, zkąd wynikło, że i w Gdańsku taki wymienionych towarów dał się uczuć niedostatek, że Kupcy Warszawscy z Wrocławia sprowadzać ie byli zniewoleni.

Spadłe zbóż ceny pociągnęły za sobą niedostatek pieniędzy w kraiu, a z nim i widoków handlowych utrudzenie, gdyż ani Kupcy nie byli w stanie sprowadzać znacznieyszych zapasów, ani ich kupujący nabywać.

Godzi się przecież spodziewać, iż te niesprzyiaiące Jarmarkom Warszawskim w obrotach handlowych wypadki przy coraz rozwiiaiącey się między Kupcami wzaiemney towarów i produktów zamianie, i przy usiłowaniach Rządu nie będą dla nich stanowcze, a dobrodzieystwa Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości przez otworzenie Komor Rossyyskich bez opłaty cła dla produktów i fabrykatów Polskich, oraz zmnieyszenie cła dla towarów zagranicznych na Jarmarku Warszawskim do Rossyi zakupionych, chwilową stratę wynagrodzą.

Dla ułatwienia właścicielom sposobności do wzaiemnych układów, a ztąd pomnożenia obiegu dóbr nieruchomych i kapitałów, uporządkował Rząd ogólne Kontrakty S. Jańskie w stolicy w ten sposób: iż one nie tamuią bynaymniey Kontraktów w innych mieyscach Królestwa.

Zamiar wprowadzenia iednostaynych miar i wag w całem Królestwie w zeszłym Rapporcie doniesiony, postanowieniem 3go Czerwca 1818 roku do skutku przywiedzionym został.

Handel zewnętrzny w roku 1818 znacznie byt kray pokrzepił; podług wykazu Konsolatu Gdańskiego sprzedano w Gdańsku i Elblągu

Przenicy łasztów — — — 17,923.
Żyta — — — — — 3,174.
Drzewa różnego gatunku sztuk 70,000

Produkta te, średnią ówczasową ceną obliczone, mogły przynieść kraiowi wpływu gotowizny przeszło 27 millionów złotych Polskich.

Kommunikacyie Lądowe.

W Rapporcie z dwóchletnich czynności Rządu, iuż Rada Stanu wystawiła powody, skłaniaiące Rząd do umiarkowania robót szarwarkowych w sposób zabezpieczaiący mięszkańców od nadużyć, a posuwaiący roboty około dróg w miarę możności środków i rąk, bez żadney krzywdy rolnictwa. Lecz gdy Izby Seymowe w uwagach swoich nad wspomnionym rapportem, i w osobnych petycyiach, nietylko ponowiły żalenia na rozmaite mieyscowe niedogodności, klassę ubogich włościan szczególniey ciężące, lecz nawet samo postanowienie powinności

szarwarków w naturze, lub dozwolonego dla ulgi okupowania ich w pieniądzach, uważały bydź atrybucyią Seymu.

Wasza Cesarsko-Królewska Mość rozbieraiąc zdanie Rady Stanu w tym przedmiocie dawniey do Naywyższey decyzyi przesłane, dostrzegłeś, iż dostarczanie dni roboczych pod nazwiskiem szarwarków będąc bez ograniczenia i w miarę potrzeby w używaniu tak za dawnego Rządu Polskiego, iako też za Rządów Pruskiego, Austryiackiego i Xięstwa Warszawskiego, trwało ciągle i bez przerwy aż do obecnego Rządu, że więc takowego postanowienia nie można uważać za nowy i niedoświadczony ciężar, ale raczey za urządzenie Policyyno-Administracyyne maiące iedynie na celu zadosyć uczynienie nieodzowney kraiu potrzebie, przez zwrócenie szarwarków oraz równy i iednostayny rozkład tey exystuiącey oddawień powinności, do roboty około dróg publicznych, tyle dla handlu i przemysłu użytecznych; z tych powodów raczyłeś Wasza Cesarsko-Królewska Mość osądzić, iż urządzenie tego rodzaiu nienależy do rzędu tych, któreby na Seymowe narady wnoszone koniecznie bydź powinny. Lecz razem zwracaiąc troskliwą na powszechne utyskiwania uwagę, rozkazałeś Wasza Cesarsko-Królewska Mość Radzie, aby zgromadziwszy przygotowawcze wiadomości do oznaczenia potrzeby dni roboczych wraz z ich oszacowaniem, iako też ułożywszy plan przedsiębrania postępnie dróg bitych na traktach publicznych, podała środki do stałego urządzenia szarwarków, któreby osiągnąć mogło pewnieysze korzyści, z mnieyszem kraiu uciążeniem. Nim ta naywyższa wola Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości dopełnioną bydź mogła, Rząd przedsięwziął natychmiast wszelkie do zapobieżenia nadużyciom sposoby. Polecono spis dymów rolnych i nierolnych tak w miastach iak i wsiach, z wyrachowaniem przypadaiącego od nich szarwarku. Trakty zostały wymierzone, na sekcyie podzielone, i Gminy o trzy mile po iedney i drugiey stronie traktów bitych, do robót podług sekcyi wyłącznie przeznaczone. Inspektorom zaś polecono czuwać podczas obiazdów iż dochodzić, czyli uskutecznione roboty odpowiadaią użytey ilości szarwarków.

Ochraniaiąc od przeładowania ciężarem fur szarwarkowych, dostawę materyałów, a później i roboty drogowe urządzono na wymiar; aby zaś takowe roboty nie przeszkadzały pracom rolniczym, do odrabiania szarwarków, czas wolny oznaczonym został na wiosnę od 1 Maia do 15 Lipca, na iesień od 10 Października do 1 Marca, a gdy szarwark iesienny przeznaczony był iedynie do zwózki materyiałów na wymiar urządzoney, dano więc gminom wolność wyboru do odrobienia dni w tym przeciągu czasu, iaki im się naydogodnieyszy zdawać będzie. Co do Gmin za obwodem trzech mil po obu stronach traktu położonych, lubo te równie do robót około dróg bitych należeć powinny, przez wzgląd iednak na odległość mieysca i potrzebę utrzymywania dróg pobocznych połowę przypadaiącego od nich szarwarku na drogi poboczne zostawiwszy, połowę tylko do traktów bitych, lub w naturze dostarczyć lub dzień pieszy złp. 1, ciągły złp. 2 opłacić obowiązane zostały. Gdy przecież przepisy takowe niedogodności i nadużyć przy odrabianiu szarwarków, mimo naywiększey baczności władz Rządowych, wykorzenić nie zdołały Rząd po zniesieniu się z Radami Woiewódzkiemi, nie omieszkał przedstawić Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości czterech proiektów różne przemiany szarwarków obeymuiących. Nim zaś Wasza Cesarsko-Królewska Mość decyzyią swoią w tey mierze obiawić raczysz, Namiestnik Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości, chcąc przynieść ulgę mięszkańcom, ile obecna konieczność robót drogowych dozwoliła, postanowieniem dnia 8 Kwietnia 1819 roku ilość odrabianego dotąd szarwarku z dziesięciu na ośm dni umnieyszył.

Kiedy stósownie do powyższego postanowienia, roboty dróg na wiosnę roku zeszłego z dniem 1 Maia rozpocząć się miały, przybył wezwany przez Namiestnika Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości Dyrektor dróg Christiani, który zawiesiwszy roboty, obiazd kraiu uskutecznił, a następnie niektóre zmiany w

kierunku wymierzonych już traktów dla zmnieyszenia kosztów, wyiednawszy, podzielił też trakty na Kommissoryaty i Konduktorstwa, dozór techniczny robót oddał swoim officyalistom, i całą organizacyią dyrekcyi dróg ułożył.

Z powodu tych zatrudnień, znaczna ilość szarwarku w roku zeszłym użytą nie była, a z oddanego bezpośrednio pod zawiadywanie Dyrekcyi szarwarku drogowego, wynikły nieporozumienia z Władzami Woiewódzkiemi i Oowodowemi, i skargi, którym chcąc Rząd zapobiedz, zwrócił szarwarki pod Administracyią Kommissyy Woiewódzkich, i dopiero organizacyią dyrekcyi dróg ostatecznie zatwierdził.

Lecz ciągłe niedogodności do obowiązku szarwarków w naturze odbywanych przywiązane, ludność kontrolli i dozoru, wciskaiące się nadużycia dozorców i mitrężenie dni roboczych, różne przeciążenia liczne skargi pociągaiące, a nadewszystko niszczenie zaprzęgów i odrywanie rąk od rolnictwa, skłoniły Rząd do podania Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości ostatecznego środka nowym proiektem, przez który cały szarwark ma bydź o połowę zniżony, to iest, z dni ośmiu na cztery, a dni te, nie odrabiane w naturze, lecz gotowizną po złp. 1 dzień pieszy, a po złp. 2 dzień ciągły opłacone, z czego zbierze się fundusz do robienia dróg bitych przez Antrepryzy wyłącznie służyć maiący. Proiekt ten przez Radę Stanu roztrząśnięty, a zdolny iey zdaniem do skarg zaspokoienia, uzyskał iuż w tey chwili Naywyższe Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości zatwierdzenie.

Roboty w ciągu upłynionych lat dwóch dokonane są następuiące:

Po Woiewództwach.

Dokończenie grobli pod Konarami, równie iak mostów pod Zagrobami i Ostrołęką.

Usypano dwie groble kamieniem wyłożone pod Zbuczynem długości prętów 500, pod kobylanami prętów 417.

Dla osuszenia niziny około grobli Kobylańskiey i iey od zepsucia zabezpieczenia, zniwellowano całą przestrzeń, i dla odpływu wód, aż do Bugu kanał wykopano. Zwieziono kamieni na mil 19, uplantowano drogi mil 32, ugruntowano kamieniem mil 4¾, pokryto i zwirem nawieziono mil 8, Mostów drogowych wystawiono 60.

Około stolicy droga Petersburgska doprowadzona do Dąbrówki mila 1½.

Poznańska do Ołtarzewa mil 2½.

Wrocławska na Raszyn, dochodzi do karczmy Rakowskiey sążni 2200.

Do Młocin i Bielan górna i dolna droga skończona mil 1½.

Mokotowska doprowadzona do Królikarni.

Łazienkowska ukończona i do Solca pociągnięta.

Droga od Rogatek Jerozolimskich do Nowego Swiatu doprowadzona.

Góry Łazienkowskie zrownane, i darniem wyłożone.

Aleie Uiazdowskie zwirem nawiezione.

Rzeki.

Ubezpieczenie brzegów Wisły nieprzerwanie Rząd zaymuie. W tym celu rozpoczęta tama przy Kępie Saskiey w ciągu lat dwóch ostatnich zupełnie ukończona została, a pod Bielanami, Swidrami i Zeraniem dwie nowe tamy, iednę długości prętów 30, drugą prętów 44 wybito. Wzniesione są nadto tamy nad Wisłą pod wsią Staszowem prętów 25, tyleż pod wsią Korczynem, a 20 prętów pod wsią Rogowem. Roboty te przy pomocy gmin przyległych kosztowały złp. 57,332. Gdy zaś pod Modlinem Wisła wyrobiwszy sobie nowe koryto, nietylko obrywała warownie tey twierdzy, lecz i spławność niebezpieczną czyniła, gdy równie pod Jabłonną na dwie odnogi rozdzielona, niszczyła grunta tey włości, zalewała trakt publiczny, a nawet przeyście statków niepodobnem czyniła; odwrócenie tak wielkiey dla handlu klęski, żadney nie cierpiało zwłoki; przy Modlinie] więc wstrzymała pęd rzeki poprzeczna tama 27 prętów długa, a 38 stóp wysoka, pod Jabłonną zaś wystawienie tamy 49 prętów długości, zwróciło ią do utraconego nurtu.

Zamierzone czyszczenie Wisły, w

roku upłynionym rozpoczęte, i od granicy Pruskiey aż ku Wrocławkowi posunięte zostało. Cała ta przestrzeń na mil pięć rozległa, z kamieni i prądów zupełnie iest oczyszczona. Pierwszy krok do ustalenia koryta tey nayglównieyszy w Polsce rzeki, pociągnął za sobą przygotowawczą czynność w obwarowaniu na przyszłość iey brzegów, i w tym zamiarze plan sytuacyyny iuż powyżey Nieszawy doprowadzony został.

Działania około spławności rzek innych, postąpiły widocznie. Czyszczenie rzeki Pilicy od mil 8 do przeszło 30 doprowadzone aż do wsi Smardzewic. Nidy do wsi Brzegów, odkąd spławną iuż bydź niemoże. Rzeka Bug posunięta do wsi Mlynarze. Wieprz do wsi Blizonna, pierwsza o mil 3 druga o mil 4 od swego uyścia. Warta oczyszczona także na 1½ mili od Miasta Koła do wsi Nasierdza. Rzece tey należało oznaczyć stałe koryto w bagnach między Uniciowem i Chełmem. Wykopany w nowym kierunku kanał, do którego nurt rzeki wpuszczony, rozległe w tym mieyscu niziny osuszył.

Te dokonane roboty kosztuiące w dwóch latach oprócz użytych szarwarków złp. 201,297, przekonywaią o usiłowaniu Rządu, aby rzeki nayrychley do spławności usposobić. Przystąpi z kolei i do czyszczenia rzeki Bzury, o co Izba Poselska w petycyi swoiey imieniem Obywatelów tey okolicy, Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości prośbę zaniosła. Już Rząd Pruski w widoku ułatwienia związków handlowych, przedsiębrał oczyszczenie tey rzeki. Skoro więc kosztowne po nim plany zgromadzonemi zostaną, przybędzie Rząd Obywatelom w pomoc tem chętniey, gdy sami do kosztów przyłożyć się ofiaruią.

Przeprawy publiczne na rzekach nie były dotąd przyzwoicie urządzone. Porządek i bezpieczeństwo przy przewozach, wymagały oznaczenia stałych prawideł, i stosunkowey ilości wybieranych opłat. Objęło cały ten przedmiot postanowienie Rządu d. 21 [illegible]ca 1818 r.

Berlinek [illegible] rzędu spławnego naymowane, lubo [illegible] [illegible]adłego handlu zboża, nie miały odpowiedniego odbytu, uczyniły iednak złp. 34,796.

Górnictwo.

W ciągu lat dwóch ostatnich, zmienił się stan Górnictwa, przez rozszerzenie iego obrębu. Do pięciu dawnych dozorstw nowe dwa przybyły: Pankowskie w Województwie Kaliskiem z fabryką tamteyszą żelaza, i Starachowieckie przez zamianę za dobra fabryk żelaznych Starachowińskich, Bzińskich, i Brodzkich, w prywatnem posiadaniu do upadku przywiedzionych. Wszystkie te dawne i teraźnieysze zakłady czynny ruch ożywiał, lubo niektóre w Hutach Białogoni i Niechwałowa nie wydobyły takiey ilości miedzi i srebra, iaka była w epoce zdawania Waszey Cesarsko-Królewskiey Mci sprawą z dwóchletnich czynności Rządu spodziewana. Głównieyszą tego przyczyną, iest trudność oczyszczenia w tey okolicy kruszców miedzianych z wielu obcemi częściami zmieszanych, która stosownieyszym sposobem topienia usuniętą zostanie. Procz tego, zakład walcowni w Białogonie, dla przeszkód mieyscowych nie mógł bydź ukończony; i tylko go w potrzebie tymczasowo urządzono. Pierwsze proby walcowanych blach żelaznych, mosiężnych, i zynkowych okazuią, że Zynk Polski w fabrykach Rządowych wyrabiany, do walcowania zupełnie iest zdatny.

W skutku usilności do ułatwienia postępu w kopalniach łożoney, gornictwo kraiowe wydało w dwóch zeszłych latach 1818 i 1819 w ogóle następuiącą ilość produktów:

Żelaza surowego cetn: 70,332. — Żelaza kutego cetn: 20,772. — Zynku cet: 1494. — Ołowiu cet: 1953. — Mosiądzu cet: 45. — Miedzi cet: 457. — Blachy cet: 387. — Srebra grzywien 100. — Galmanu cet: 22,575. —. Węgli kamiennych korcy 326,627. — Rudy miedzianey i ołowianey cet: 16,402. — Rudy żelazney wozów 28,278. — Popiołu hałunowego korcy 5500; a oprócz tego znaczną ilość drobnieyszych sortów, narzędzi, i rozmaitych towarów żelaznych. Gdy zaś przy zarządzie fabryk żelaznych pierwszą iest potrzebą zapas węgli i rudy, ile więc możność dozwoliła, zgromadzono

zapasów węgli siągów [20,398. — Rudy fur 18,000 i korcy 12,000.

Liczne w tym przeciągu czasu budowle i reparacye nie tylko pieców do topienia, kanałów wodnych, lecz i mieszkań dla Górników i Hutników, stawianie mostów, uskutecznione bydź musiały, które łącząc z rozpoczętemi zakładami do robienia blach zynkowych i fabrykacyi mosiędzu, tudzież stawianiem nowego pieca w Samsonowie, nakład na wspomnione roboty wyniosł w dwóch latach, w ogóle zł. pol: 386,510.

Kierunek pokładów soli w Wieliczce, i liczne nad rzeką Nidą źrodła solne, wskazały naypodobnieyszy domysł, iż te warstwy przechodząc pod Wisłą, leżą w różney głębi na stronie Królestwa. Myśl tak ważną przedsięwziął natychmiast Rząd sprawdzać śledzeniem, za pomocą funduszu złp. 10,000, tymczasowo przeznaczonego. Lecz rozpoczęte w tym celu roboty w Szczerbąkowie w Woiewództwie Krakowskiem nad Nidą, i doprowadzone do 52½ sążni głębokości, oprócz nieco wody słoney za źrodło niepoczytaney, odpowiedniego celowi skutku okazać dotąd nie mogły.

Góry Chęcińskie mieszczą w sobie piękny gatunek marmuru; założona więc tam nowa fabryka w budowle i fundusze opatrzona, dostarczyła iuż za kilkanaście tysięcy pierwiastkowego towaru.

Znaczna obfitość kamienia wapiennego nad Pilicą, nieustanna potrzeba i wygórowana cena tego artykułu w stolicy, równie iak łatwość transportu przy uspławieniu iuż tey rzeki do Inowłodza, skłoniły Rząd do wybudowania tam wielkich pieców wapiennych na wzór Rumforda i obszernego magazynu.

Nakoniec stan dóbr na fundusz Górnictwa przeznaczonych, po doznanym w czasach woiennych upadku i niszczącey r. 1817 klęsce gradobicia, coraz się ulepszać zaczyna, a pomnożone przy fabrykach zarobki, byt dobry tamecznych włościan podnoszą.

Lasy Górnicze, których przestrzeń podług rozmiaru 433,834 morgów Magdeburgskich zaymuie, nastąpioną w roku zeszłym zamianą dóbr od Xięży Wąchockich i Swiętokrzyskich, o 10,410 morgów powiększone zostały. Już one są podzielone, ostateczne tylko ich urządzenie, do ogólnego planu w lasach dóbr narodowych, zastosowanem będzie.

(Dalszy ciąg potem.)

Z Wiednia d. 1 Listopada.

Nayiaśnieysza Cesarzowa nasza przedsięweźmie iutro podróż do Opawy, gdzie dnia 5 stanie. W orszaku N. Cesarzowey znaydują się iey Ochmistrzeni Hrabina Łazańska i nadworny iey Marszałek Hr. Wurmbrand.

Podług naynowszych do 29 Października z Opawy doniesień Nayiaśnieysi Cesarze czynią sobie nawzaiem odwiedziny, przyczem i podczas całego tam pobytu wysokich Monarchów i ich Ministrów, iak gazeta Opawska dodaie, oddalona iest wszelka ceremonialność. — Dnia 24 przybył tam Pruski Kanclerz stanu Xże Hardenberg, a dnia 25 Rossyyski Minister stanu Hr. Nesselrode.

Z Paryża d. 25 Października.

Pisma tuteysze głoszą, iż legiony departamentowe rozporządzeniem Królewskiem zamienione zostaną na pułki i zamiast białych, otrzymaią znowu granatowe mundury.

Xiężnie Berry złożyli także Ministrowie zagraniczni w imieniu swoich Monarchów życzenia, na których czele znaydował się znowu Noncyusz Papiezki. Xiężna odpowiedziała im między innemi: "Dziękuię Monarchom za uczucia, które mi, Panowie, wynurzyliście, i pysznię się z tytułu: "Dziecięcia Europy, który moiemu synowi nadaią.,,

Jubiler woiennego Ministrowstwa nazwiskiem Dieu złożył Xiężnie Berry swoiego wynalazku pierścień, na którego iedney stronie znayduie się rozwiiaiąca Li-

liia, z napisem: "Wzniesie się," a na drugiey wizerunek Xcia Bordeaux z napisem: "Panować będzie.,, Odtąd ubiegaią się wszyscy o takowe pierścienie, które w dwóch wyrazach zawieraią życzenia całey Francyi. — Monitor opisuie 28 medalów, które z powodu urodzenia Xcia Bordeaux wybite zostały, i do 14 b. m. sprzedano ich 20,153 sztuk.

Dziennik Paryzki donosi z Neapolu co następuie: "Skoro woyska Austryiackie wkroczą w granice Neapolitańskie, nastąpi zapewne powszechny ustęp w gory i każdy naprzod krok będzie uporczywie broniony. Jeżeli sądzić można z zapału, który w wszystkich okazuie się klassach, tedy walka będzie nader uporczywa. Na konieczność bronienia niepodległości Królestwa i wspólne niebezpieczeństwo zamilkły wszystkie stronnictwa. Lud nie opuszcza żadney sposobności do okazania Królowi i Królewicowi Jeneralnemu Wikaryuszowi swey przychylności, a woysko niemal do szaleństwa posuwa te uczucia. — Xże Campochiaro w odpowiedzi na list Xcia Metternicha wyraził: Jeżeli Austryia trwać będzie w swoim zamiarze wydania nam woyny, tedy zobaczy, iż nie będzie ani iednego Neapolitańczyka, któryby nie zechciał swey krwi przelać za oyczyznę.,,

Z Lizbony d. 7 Października.

Minister spraw wewnętrznych, P. Fernandez mianowany został jeneralnym dyrektorem publicznego skarbu.

Junta przygotowawcza do zwołania Stanów postanowiła wezwać względem prac swoich zdania uczonych zgromadzeń, i przez 20 dni przyymować będzie wszystkie plany i proiekta.

Z Madryta d. 14 Października.

Mnichy, których naywięcey znayduie się w Galicyi, zrządzili w tey prowincyi niejakie zaburzenie, wmawiaiąc w lud, iż Stany przez zniesienie zakonów, chcą zniszczyć służbę Bożą; lecz to zaburzenie przez dzielne środki gubernatora w krotce uśmierzone zostało.

Teraźnieyszy Prezes Stanów, P. Calatrava, (prezesowstwo iest w Stanach miesięczne) był niedawno w własnem mieszkaniu od człowieka, którego mienią bydź członkiem rewolucyynego klubu, napadniony. Rzekł do niego przy naywiększych groźbach, że Stany dobrze zastanawiać się nad tem powinny co stanowią, bo on iako prezes i maiący naywiększy wpływ do uchwał odpowiedzialnym będzie. Gdy szaleniec ten chciał groźby swoie poprzeć czynami, został przez straż do więzienia porwany.

Jenerał Riego posłał znowu z swoiego wygnania przełożenie do Króla, w którem między innemi wyraził: "Jeżeli Obywatel Riego iest winnem, czemuż nie używa prawa, które naywiększemu zbrodniarzowi nie iest odmowione, ażeby był sądzony i podług zasłużenia ukarany? i t. d.,,

Powracaiący z Brazylii do Portugalii Lord Berresford, wyniesiony został przez Króla Portugalskiego na Jenerała Marszałka przy boku Królewskim i poruczone ma dowodztwo nad woyskiem Portugalskiem, do którego przydał Król wielu officerów Angielskich. Lecz iakże się ten Marszałek zadziwi, gdy przybywszy na uyściu Tagu, dowie się o zaszłey tymczasem odmianie?

DODATEK DO Nro 91. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 12 LISTOPADA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Neapolu d. 11 *Październik*a.

Król przeniosł się znowu do Capo di Monte, gdzie powietrze zdaie się nayleppiey iego służyć zdrowiu. D. 1 gdy ten Monarcha powracał z parlamentu, zatrzymał go człowiek na placu Carita i miał do niego i iego syna pełną uszanowania przemowę, nakoniec otworzył trzymaną w ręku klatkę z rzadkiemi ptaszkami, mowiąc: " Oddaycie i wy pokłon nayszanownieyszemu Monarsze i używaycie wolności, którą nam dziś Ferdynand zapewnił. „

D. 6 b. m. dwie przybyłe z Portsmutu Angielskie fregaty zarzuciły na tuteyszem przedporciu kotwice, i dowiadywały się z wielką ostróżnością: czyli miasto iest spokoyne, czyli znayduie się w niem rodzina królewska i czyli goszczą ieszcze w niem Angliey? Gdy się o wszy tkiem dokładnie dowiedziały, wysłały zaraz ludzi do lądu.

Wyznaczona w Neapolu nadzwyczayna junta do roztrząśnienia postępowania Wicekorządcy Sycylii Jenerała Nasseli i Dowodzcy Palermu Jenerała Church, oświadczyła się w d. 29 Września wedle konstytucyi niestosowną do tego.

Na posiedzeniu parlamentu d. 6 b. m była rzecz o §. 231 konstytucyi, tyczącem się rady stanu. Kommissyia w swoim zdaniu sprawy proponowała, aby rada stanu składała się z 24 radców, i to z całey massy ludu obranych, wyiąwszy Biskupów i Xięży, a pomiędzy niemi bydź ma 6 z Sycylii. Względem tey propozycyi nastąpiły nader żywe spory. P. Lauria odrzucał wszelką rożnicę między Neapolitanami i Sycylianami, iako przeciwną wolności; P. Natali żądał, aby każda prowincyia obu Sycylii, które iako iedno państwo uważa, dostarczała zarowno radców; przybywaiący z prowincyy będą mniey zepsutemi i mniey przekupnemi, niżeli żyiący w stolicy, a nadto pierwsi znaią lepiey potrzeby swoich prowincyy. Należy mieć wzgląd na dawną wolność i niepodległość Sycylii. Grecy, Kartagińczykowie, a w poźnieyszych czasach Francuzi nadaremnie usiłowali ią uiarzmić; umiarkowanie tylko i sprawiedliwość mogą ią do pobrateństwa z nami zobowiązać. Po wielu ieszcze przymowieniach się postanowił parlament, iż rada stanu ma bydź ostatecznie urządzoną i składać się z 24 członków po

prowincyiach obieranych.

Na posiedzeniu d. 9 wniesiono ieszcze następuiące pytania: Wiele duchownych i szlachty ma w radzie stanu zasiadać? Parlament postanowił iednomyślnością: że tylko dwóch duchownych, a szlachta będzie bez różnicy zresztą obywateli po prowincyiach obierana. Czyli radcy stanu będą czasowi lub dożywotni? parlament postanowił: że dożywotni. P. Colaneri uczynił potem następuiące wnioski: 1) Ażeby wyznaczyć nagrodę za naylepszą reformę kraiu; 2) ażeby Królowi za przyięcie konstytucyi w izbie parlamentu wystawić pomnik; 3) ażeby na gorze Forte, gdzie nastąpiło powstanie, wystawić piramidę, na którey wyryte bydź maią imiona walecznych mężów, którzy naypierwsi podnieśli chorągiew wolności; 4) ażeby parlament wyraził kto przy tey okazyi naywięcey zasłużył się oyczyznie. Wszystkie te wnioski odesłane zostały do dotyczących się kommissyy.

Z Londynu d. 21 Października.

Na końcu onegdayszego posiedzenia izby wyższey oświadczył P. Brougham, że nie będzie mógł dokładnie bronić Królowey, ponieważ izba nie dozwala mu dochodzić przekupstwa świadków. Wczoray złożył P. Brougham izbie dyploma P. Hownam na postanowiony przez Królową order Karoliny. P. Powell złożył izbie żądane wyciągi z listów Pułkownika Brown. Potem słuchany był Tomazo Lago Maggiori, który zenał, iż iako rybak woził kilkokrotnie Królową z Bergamim na bacie po iezorze Como, lecz nigdy nic nieprzystoynego nie postrzegł. Po nim słuchany był Hr. Karol Vassali, który w r. 1817 wszedł iako koniuszy w służbę Królowey. Badania iego dziś ieszcze ciągną się daley. Pomiędzy znayduiącemi się na dzisieyszem posiedzeniu słuchaczami ściągneli na siebie powszechną uwagę dway Naczelnicy pokoleń Nowey Zelandyi z pomalowanemi i pozarzynanemi swoiemi twarzami. Wielu Lordów powstało z swoich siedzeń dla przypatrzenia im się lepiey, tak iż Kanclerz ledwie ich nakłonił do zaięcia mieysc swoich.

Nowy Lord Prezydent zaprosił Królową na wielki bankiet, który da d. 9 Listopada. Królowa przyięła zaproszenie.

Królowa przyięła znowu wczoray kilka adresów; iedna z deputacyy składała się z przeszło 100 cztero-konnych powozow.

Gazety Szkotskie sądzą, iż szczęśliwy wypadek sprawy Królowey mieć będzie pomyślny wpływ na rękodzielne towary.

Z Bruxelli d. 27 Października.

Uwięzionemu w dniu 19 Września z rozkazu Rządu w Leodyum Pułkownikowi Francuzkiemu Brice, zapowiedziano do dnia 18 b. m. iż będzie przez żandarmeryią na granicę Francuzką odprowadzony i tamteyszem władzom oddany. Protestował się przeciw temu zgwałceniu prawa narodów i ustaw Niderlandskich. Lecz pomimo tego władzom Francuzkim oddany został.

Fabryki Niderlandskie pochlebiaią sobie, iż znaydą teraz odbyt na swoie płody do Lizbony, gdyż zniesione zapewne zostanie wysokie cło na wszystkie towary, wyiąwszy Angielskie, przez co cały handel do tego kraiu zostawał w ręku Anglików.

Od brzegów Menu d. 28 Października.

Podług listów z Moguncyi srodkowa

śledcza kommissyia rozwiązaną z końcem tego roku zostanie.

Uwięziony od roku w Darmstadt Porucznik Schultz za napisanie katechizmu o wolności dla Niemiec, został przez sąd woyskowy za niewinnego uznany.

Dla uwiecznienia pamięci oswobodzaiącey Niemce bitwy dnia 18 Październik a, założony w tym roku został w Ratysbonie zakład na wynagradzanie corocznie wiernych i uczciwych służących.

Słychać, iż gabinet Hiszpański podał Wiedenskiemu notę, w którey Król Hiszpański oświadcza, iż zaszłą w Neapolu odmianę Rządu za prawną uznaie, i ażeby granice tego kraiu niebyły naruszone, pośrednictwo swoie ofiaruie.

Piękna wieś Józefa Bonapartego w Kantonie Wodzkim Prangins, iest na publiczną sprzedarz wystawioną.

Odroczone w 4 Kwietnia r. b. stany Hanowerskie zwołane są na 1. Grudnia do Hanoweru.

Z Włoch d. 24 Października.

J. Cesarzewicowska Mość Arcyxiąże Rainer, Wicekról Lombardzko-Weneckiego Królestwa, przybył dnia 22 b. m. z Małżonką swoią do Wenecyi i był uroczyście przyięty. Zaraz po przybyciu udali się Wicekrólestwo Jchmość do Kościoła S. Marka, gdzie odśpiewane zostało *Te Deum*, poczem pokazali się licznie zebranemu ludowi z ganku swoiego mieszkania, który ich radosnemi okrzykami powitał. W wieczór znaydowali się na teatrze, gdzie powitanemi i pożegnanemi byli radosnemi okrzykami widzów.

O położeniu Ali Baszy Janiny nadeszły do Wenecyi następuiące doniesienia: Szturm, który woyska Tureckie do Benat przypuściły, miał zostać odparty. Ali czyni ciągle odpór w warowni Peteleni. Nowy Basza, który wszedł do Janiny, prawie wszystkich mieszkańców przymusił do wyniesienia się z miasta dla wygodnieyszego pomieszczenia woysk swoich. Ali strzela ustawicznie z Peteleni do Janiny, które miasto częścią przez działowy ogień, częścią przez nakazane przez Alego przy ustępie zapalenie iego pałaców powiększey części zniszczone zostało. Sądzą zawsze, iż Ali prędzey sobie życie odbierze niżeli się podda, i iężeli do Listopada wytrzyma, tedy się uratuie, ponieważ woyska Tureckie na czas dżdżystey w tym miesiącu pory zwykły rozchodzić się do domów. Na żywności niema mu zbywać. W Prevesa przed oddaniem woyskom Tureckim tego miasta panował naywiększy nieład, i po odieździe Konsula Angielskiego Europeyscy Chrześciianie wystawionemi byli na niebezpieczeństwo utracenia życia i maiątków swoich, i ocalenie swoie winni iedynie odwadze Konsula Austryiackiego Jachiostri, który z naywiększą gorliwością nietylko do Ali Baszy, ale i do dowódców Tureckich przy poddaniu się miasta wstawiał się za niemi.

DONIESIENIA.

W dniu 13tym Listopada r. b. 1820 o godzinie 3ciey po południu w wsi Kuntorowicach w Gminie Mogiła w Domu pod L. 8 odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey licytacyia zatradowanych ruchomości iako to: koni, bydła, trzody, pszczoł, gęsi, korali sznurków trzy, i innych sprzętów; chcący licytować raczą się w dniu terminu i mieyscu powyższym do licytacyi wskazanym z gotowemi zgłosić pieniądzmi.

W Krakowie d. 2go Listopada 1820 r.

Hen: Salamoński, Kom: Sąd:

Z mocy poleceń Sądowych odbędzie się Licytacyia po X. Jakobie Łatkiewiczu pozostałych ruchomości: Sukni, sprzętów, książek i Stolarszczyzny dnia 15 Listopada 1820 r. o godzinie 9 zrana w Rynku Miasta Krakowa przy Kościele P. Maryi pod L. 57 — zaś dnia następnego to iest 16 Listopada o godzinie 9 zrana sprzedane będą przez Licytacyią w ulicy Szpitalney pod L. 622 ruchomości po ś. p. Michale Jezierskim pozostałe iako to: Suknie, Obrazy i Stolarszczyzna, — przyczem równie rzeczy po niegdy Franciszku Cwieżewiczu pozostałe licytowanemi będą.

W Krakowie dnia 9 Listopada 1820 roku.

Matakiewicz, Notar.

W dniu 14 Listopada r. b. o godzinie 10 przed południem w Krakowie przy ulicy Gołębiey pod L. 256 w Kancellaryi Komornika odbędzie się w drodze Exekucyi Licytacyia na wydzierżawienie dochodów z mieszkań Domu pod L. 379 w Krakowie przy ulicy Żydowskiey sytuowanego do P. Filipa Garcarczyka należącego, które na lat trzy od dnia 1 Stycznia 1821 rokú poczynaiąc wynaiętemi zostaną. — Zatradowane na rzecz Star. Lewka Waisenbluma. — W Krakowie d. 2 Listopada 1820.

Kawecki, Kom: S.

Podpisany Notaryusz w moc Rezolucyi Trybunału I. Jnstancyi W. M. Krakowa z dnia 10go Listopada r. b. do L. 3234 wydaney uwiadomia Publiczność, że Ruchomości po ś. p. Maryannie Kłossowskiey pozostałe iako to: Srebra, Meble, Zwierciadła, Suknie, Stroie, Stolarszczyzna i różne Sprzęty domowe żelazne, miedziane, blaszane przez publiczną Licytacyią w dniu 20tym Listopada r. b. o godzinie 10tey ranney w Kamienicy przy ulicy Sławkowskiey pod L. 445 za gotową zapłatę sprzedawane będą, a po tey ukończeniu Ruchomości, to iest: Garderoba po niegdy ś. p. Franciszku Warchok czyli Warcholińskim pozostałe, wskutek Rezolucyi Trybunału z dnia 19 Września 1820 r. pod L. 2319 wydaney. — W Krakowie d. 11 Listopada 1820.

J. Rogalski, Notaryusz.

Delegowany Sędzia Trybunału Cywilnego I. Jnstancyi Województwa Krakowskiego.

W skutek Wyroku Trybunału Cywilnego I. Jnstancyi Województwa Krakowskiego dnia 13 Października r. b. w Sprawie rozbiorowey Pawła Grabowskiego, na przedstawienie przez Delegowanego uczynione, zapadłego, uwiadomia ninieyszym Edyktem wszystkich Wierzycieli w Massie tey rozbiorowey wierzytelności swe przez Wyrok byłego Sądu Szlacheckiego Krakowskiego z dnia 19 Stycznia 1801 r. Klassyfikowane maiących, a mianowicie Weronikę z Scypionów Grabowską, Karolinę z Grabowskich Łaryszową, Michała i Ewy Grabowskich Sukcessorkę, Stanisława Klickiego, Kaźm: Laskowicza, Domin: Lewańskiego, Kaźi: Lewickiego, Sukcessorów Stani: Mroczkiewicza, Anto: Twarowskiego, Porfirego Skarbka, Marcyalisa Rysiarda, Sukcessorów Karola Lassopolskiego, Jana Złockiego, Jacka Kluszewskiego, Antoniego Nosarzewskiego, Maryannę Kostecką, Adryana Stamma, Karola Szulborskiego, Braci Chodor, Jakóba Kupickiego, Krzystofa Mettla, Jana Polza, i Kuratorów Mass rozbiorowych, Prota Potockiego, Wilhelma Jakóbsona, Fryderyka Kabryta i Karola Szulca, niemniey Kurratora Massy Franciszka Pawłowskiego i Kuratora niezarzytomnych w Osobie Jacka Krzyżanowskiego Patrona, iż plan dystrybucyi Massy rozbiorowey Pawła Grabowskiego podług zasad Wyroku Sądu Appellacyinego Królestwa Polskiego z dnia 17 Lutego 1819 r. sprostowany i w Kancellaryi Pisarza Trybunału Województwa Krakowskiego złożony do przeyźrenia każdemu Wierzycielowi iest wolny, zarazem zaś stósownie do Art: XV Dekretu Królewskiego z dnia 15 Lipca 1809 r. wzywa tychże Wierzycieli, aby każdy z nich mniemaiący się mieć prawo czynienia Monitów i Uwag nad sporządzoną teraz Repartycyią, takowe w dniu 7 Stycznia 1821 roku o godzinie 9tey ranney do Protokołu Delegowanego sam lub przez Pełnomocnika wniósł, w razie bowiem przeciwnym Plan Repartycyi za przyznany od tychże Trybunałowi do zatwierdzenia w dniu przez Delegowanego w Protokole wzmiankowanym wyznaczyć się maiącym przedstawionym zostanie. — W Kielcach dnia 13 Października 1820 roku.

Franciszek Wiśniowski.